

Έκθεση Ιδεών

«-Ρε συ μάστορη, άει και σιχτίρ κι εσύ και οι εκθέσεις σου», εκρήγνυται μέσα στη σχολική αίθουσα ο Μάκης ο Μπουλντού, έξαλλος με τη φιλόλογο της Β' Λυκείου Μελισσάνθη Κάπως - Έτσι, εξαιτίας του θέματος της σημερινής Έκθεσης Ιδεών. Θυμήθηκε ότι σε λίγο θα του έχει στραγγίξει η έμπνευση. Ο Μάκης ο Μπουλντού δεν έχει τί να γράψει στη σημερινή Έκθεση Ιδεών. Ποιός; Ο Μάκης ο Μπουλντού. Άντε για.

Ο Μάκης ο Μπουλντού. Δώδεκα χρόνια στα θρανία –ως τώρα. Έξι στο Δημοτικό, τέσσερα στο Γυμνάσιο, δύο στο Λύκειο –ως τώρα, τα δύο τελευταία κολλημένος στη Δευτέρα Λυκείου καθόσον. Συμμαθητής με όλη την κοινωνία, από πρωτάκια μέχρι μεγαλύτερους που τώρα τελειώνουν το φανταρικό.

Ο Μάκης ο Μπουλντού. Μάκης από το Ασημάκης. Επίθετο άγνωστο. Και ποιος να το χρειαστεί άλλωστε; Όλοι τότε ξέρουνε με το παρατσούκλι. Παιδί βουνό. Εκατόν είκοσι κιλά χωρίς τα παπούτσια, ένα κι ενενήντα δύο μπόι. Καμπουριαστός. Κεφάλι Βουκεφάλα. Σγουρομάλλης. Μπούκλες κάρβουνο, στιλπνές, αστραφτερές. Μελαψός. Αξύριστος, με γένια βδομαδιάτικα. Σχεδόν μόνιμα στραβωμένος. Βλέμμα βλοσυρό, τα φρύδια σμιχτά, χείλη σουφρωμένα -ένεκα και το θέμα της σημερινής Έκθεσης Ιδεών που επιτείνει το στράβωμα. Ξύνει με το δεξί του χέρι τις τρίχες του στέρνου που φτάνουν μέχρι το πηγούνι και με το αριστερό του το κεφάλι. Ψάχνει απεγνωσμένα για έμπνευση, φρουμάζει δεξιά κι αριστερά, αλλά δεν. Κάθεται πάντοτε πρώτο θρανίο έδρα. Μόνος. Οι συμμαθητές δε χωράνε μαζί του διότι, αλλά και επειδή έχει φάει απαγορευτικό από τους καθηγητές καθόσον ρίχνει συχνά τα μπινελίκια του, «αποτελώντας αρνητικό πρότυπο για την υπόλοιπη τάξη», όπως πολλάκις εκείνοι του έχουν επισημάνει.

Ο Μάκης ο Μπουλντού είναι συμμαθητής γενικά, με τη διευρυμένη έννοια του όρου. Συμμαθητής για αυτή τη χρονιά δηλαδή. Σήμερα είναι η πρώτη μέρα των εξετάσεων στα μαθήματα Κορμού και θεωρητικά είναι μια εύκολη ημέρα με εύκολο μάθημα. Σήμερα γράφει Έκθεση. Σήμερα, μαζί με το Μάκη τον Μπουλντού, γράφουν Έκθεση δώδεκα γενιές συμμαθητών. Έκθεση Ιδεών.

Η Έκθεση Ιδεών των nineties είναι κάτι σαν το απιονισμένο νερό που χρησιμοποιούν οι νοικοκυρές στις πρέσες σιδερώματος και στα ηλεκτρικά ατμοσίδερα. Το απιονισμένο νερό είναι άοσμο, άχρωμο και δεν αφήνει άλατα και άλλα στερεά κατάλοιπα στις αντιστάσεις των ηλεκτρικών συσκευών. Έτσι και η Έκθεση Ιδεών. Οφείλει να είναι άοσμη, άχρωμη και αβλαβής στις προσωπικές αντιστάσεις του καθενός. Ταυτόχρονα όμως, οφείλει να είναι η Υπέρ-Έκθεση, δηλαδή εκτός από εύπεπτη, να είναι και μεστή νοημάτων. Να είναι συγκεκριμένη, αλλά και ταυτόχρονα αόριστη. Γενική, αλλά και ειδική. Να μην εκφέρει καμιά προσωπική άποψη του μαθητή ή της μαθήτριας, ωστόσο να προτείνει κιόλας κάτι νεωτερικό. Προσοχή-προσοχή! Σε καμιά περίπτωση να μην προδίδει ότι το χέρι του γράφοντα είναι αγοριού ή κοριτσιού και, το πλέον σημαντικό όλων, να μη διαφωνεί με τις

επιλογές του Υπουργείου με βάση το Πανιερώτατο Αναλυτικό Πρόγραμμα. Αποτελεί αρετή κεφαλαιώδους σημασίας να μην προκαλέσει η γραφίδα των εξεταζομένων μαθητών την αρνητική ενέργεια των Βαθμολογητών. Από αυτή την άποψη, είναι κάτι σαν το γίδινο τυποποιημένο ομογενοποιημένο γιαούρτι για παράδειγμα. Είναι γνωστό δηλαδή ότι προέρχεται από γίδες, αλλά δεν είναι ανάγκη να τις γνωρίζουμε κι ονομαστικά. Γίδια με ονοματεπώνυμο που ακούστηκε; Έτσι, οι Σοφοί που συντάσσουν το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του ελληνικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και μερικές δεκαετίες αργότερα ούτε Εθνικής, αλλά ούτε και Θρησκευμάτων, φροντίζουν ώστε όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες στα Γυμνάσια και στα Λύκεια «*ετούτου του τόπου*» να γράφουν όλοι κείμενα-φασόν. Και μια που το 'φερε η κουβέντα, οι φράσεις «*ετούτου του τόπου*» και η ακόμα γλαφυρότερη και σαφώς πιο σέξι «*έχω την αίσθηση*» με ταυτόχρονη ανεπαίσθητη και ωραιοπαθή ανάταση του πηγουνιού, τη στιγμή ακριβώς εκείνη, μα ακριβώς εκείνη, ούτε λίγο περισσότερο, ούτε λίγο λιγότερο που η κάτω σιαγόνα εξέχει για δέκατα του δευτερολέπτου της άνω, είναι οι αγαπημένες ορισμένων Σούρδων βουλευτών, εκλεγμένων όμως όχι στην πατρίδα τους, αλλά στην Α' Θεσσαλονίκης –οι Θεσσαλονικείς τί φταίνε, δηλαδή; Και να δεις που θα το πετύχουν, οι μαθητές να κάνουν κουμπί – κουμπότρυπα - πλακοραφή στα Γράμματα κι αυτοί, οι Σούρδοι βουλευτές, μέχρι και Υπουργοί Δικαιοσύνης να γίνουν.

Λίγη ώρα πριν στο προαύλιο, Ο Μάκης ο Μπουλντου έχει φοβερό άγχος γι' αυτό το μάθημα, όχι δηλαδή πως έχει τις ρηξικέλευθες απόψεις κι αναγκάζεται να τις καταπιεί καταπιέζοντας τον εαυτό του. Απλώς φοβάται ότι εκείνη τη στιγμή της εκφώνησης του θέματος θα του στερήσει η φαντασία, θα εξαφανιστεί ο επιχειρηματολογικός γραπτός λόγος του, φοβάται ότι ο χρόνος των δύο υποχρεωτικών ωρών μέσα στην αίθουσα θα τον καταδυναστεύει και ότι το χαρτί μπροστά του θα εξακολουθεί να παραμένει λευκό σαν το χιόνι. Σαν το χιόνι; Μέσα στο κατακαλόκαιρο; Που λέει ο λόγος δηλαδή.

Μάταια οι συμμαθητές του προσπαθούν να τον εμψυχώσουν:

«-Έλα τώρα, ρε Μάκη, σιγά το πράμα, δε μπορείς να γράψεις εκεί δυο μαλακίες που θα κατεβάσει η κούτρα σου»;

«-Ρε κοπριές, τι λέμε τόση ώρα, ούτε αυτές τις δύο δεν θα μπορέσω να κατεβάσω -κι έχω πάρει από το πρωί και μια ασπιρίνη 'για διαύγεια' που λέει κι ο γέρος μου, αλλά έφαγα και μια σοκολάτα που μου υπέδειξε ο εαυτός μου. Ρε, μέχρι φροντιστήριο με έγραψε η μάνα μου, μπας και ξεκολλήσω από τη Β' Λυκείου».

Το κουδούνι χτυπάει. Είναι ώρα οι μαθητές να ανεβούν στις αίθουσες του πρώτου ορόφου κι ο Μάκης ο Μπουλντού έχει έναν κόμπο στο λαιμό από την αγωνία. Βήχει και ξεροβήχει τόσο έντονα, που νομίζει κανείς ότι θα κάνει εμετό.

«-Γιατί βήχεις ρε Μάκη», τον ρωτάει ο Μιχάλης Δέλτα, ο κολλητός με τον Χανς το λυκόσκυλο.

«-Άσε με ρε Μισελίνο. Από το άγχος είναι», του απαντάει εκείνος.

Τα παιδιά στοιχίζονται και «-Ατενώς!», επίρρημα της Γυμναστικής σε στάση προσοχής με τα μάτια να βλέπουν κατευθείαν εμπρός, αλλά και διαδοχικά «-

Προσοχή! Ανάπαυση! Στοιχηθείτε!» δίνει τα παραγγέλματα αβλεπί ο Γυμναστής Κασμάς με βλέψεις υποδιευθυντή για του χρόνου και παραχωρεί το πόντιουμ στον Λυκειάρχη.

«-Κύριε Διευθυντά, το μικρόφωνο είναι δικό σας», λέει και σκουπίζει τα σάλια του, που τρέχουν νοερά από το στόμα του, όπως όταν έρχεται ο ύπνος ο βαθύς, ο χάφτας που έλεγε κι ο παππούς του Μάκη. Ο κύριος Διευθυντά φοράει εναλλάξ αποσμητικό “Μπακ” ή “Μαμ Πέρφιουμ Σπρέι” και συνθετικό κοντομάνικο Υποκάμισο –το ύψιλον κεφαλαίο- κρυφοκούμπι ακαθόριστου χρώματος, λαδί είναι; γαλάζιο είναι; ποιός να ξέρει. Το Υποκάμισο –το ύψιλον κεφαλαίο- έχει τσέπη στα αριστερά για να φωλιάζει το τρίο Τσατσάρα, Θήκη των γυαλιών οράσεως και Κάρτα πολλαπλών διαδρομών του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών. Για τον κύριο Διευθυντά, το Σχολείο είναι διατεταγμένη Υπηρεσία. Ο κύριος Διευθυντά δεν πηγαίνει απλώς στη δουλειά, δεν πηγαίνει καν στο Σχολείο. Πηγαίνει στην Υπηρεσία. Ο κύριος Διευθυντά είναι ταμένος. Η Υπηρεσία είναι καθήκον, υποχρέωση, Πρέπει. Έχει όμως κι αυτή συγκεκριμένες στιγμές χαράς που φτάνει ακόμα και μέχρι το συγκρατημένο γλέντι. Ένα από αυτά τα με σαφήνεια προκαθορισμένα γλέντια είναι και οι Εξετάσεις στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Κι επειδή γλέντια χωρίς καλά και καθαρά ρούχα δε γίνονται, άρα ούτε και χωρίς γραβάτα, ο κύριος Διευθυντά φοράει την όμορφη την κλαδωτή με τα πουλιά και τα λουλούδια, αυτή την ίδια που φορά και το χειμώνα στις σχολικές γιορτές του Πολυτεχνείου, της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 και της 25^{ης} Μαρτίου 1821, μέσα από το all time classic ριγέ γιλέκο του ριγέ κοστουμιού του. Ξεροβήχει κι αυτός.

«-Βηχάτε; Γιατί βηχάτε, κύριε Διευθυντά; Από το άγχος είναι, α;», σπατουλάρει με το σάλιο του ο Γυμναστής Κασμάς τάχα από έγνοια, ενώ καλύπτει το μικρόφωνο με την παλάμη του για να φυλακίσει τον ήχο.

«-Να ‘σαι καλά, βρε παιδί μου, να ‘σαι καλά για το ενδιαφέρον σου, να, κάτι οι χλέπες από το τσιγάρο, κάποιες ξεραμένες ροχάλες από τα χειμερινά κρυώματα, πολύ θέλει; Δε γαμείς», τον καθησυχάζει εκείνος και πιάνει το μικρόφωνο. Το χτυπάει με το δάχτυλο να βεβαιωθεί ότι δουλεύει, το χτυπάει πιο συγκεκριμένα με το δείκτη του δεξιού του χεριού με τον ίδιο τρόπο που το χτυπάει ο λοστρόμος στα πλοία της γραμμής λίγο πριν αναφωνήσει ότι οι «passengers to Mykonos, I repeat, passengers to Mykonos are kindly requested to proceed to exit number One», λες κι έχει και δεύτερη δηλαδή. Ο κύριος Διευθυντά κοιτάει μια δεξιά, μια αριστερά και «-Προσευχή!» προστάζει μονολεκτικά, με αίσθημα ευθύνης και κύρος απορρέον εκ της θέσεώς του της ασκούσας Διοίκηση. Την προσευχή τη λέει εργολαβικά από την αρχή της σχολικής χρονιάς μέχρι τη λήξη της η Ρούλα, Ρούλα από το Ζαχαρούλα, η Ρούλα με τις μελιτζανόσχημες σα μελιτζάνες τσακόνικες και όχι φλασκές βυζάρες.

«-Άντε να μπούμε, να γράψουμε, να φύγουμε, να τελειώνει η τυραννία!», αγανακτισμένοι προσθέτουν μεγαλόφωνα οι δίδυμοι Νάσος και Νεοκλής που στέκονται στη γραμμή πίσω από το Μάκη το Μπουλντού. Ο Νάσος έχει μια τρίχα μαύρη και σκληρή στο χέρι του, την κρατάει με το δείκτη και τον αντιχείρα του δεξιού του χεριού και την τεντώνει, περνώντας από πάνω της συνεχώς, μα συνεχώς, χωρίς διακοπή το δείκτη και τον αντιχείρα του αριστερού του χεριού σαν να τη μεγελερίζει.

«-Κι αυτό από το άγχος είναι, ρε;», τον ρωτάει αδιάφορα ο Μάκης.

«-Ποιό, η τρίχα; Όχι, από τ' αρχίδια μου», απαντά το ίδιο αδιάφορα ο Νεοκλής.

Ο Μεγάλος Τιμονιέρης της σχολικής μονάδας παίρνει πάλι το μικρόφωνο μετά το τέλος της προσευχής, δε το χτυπάει αυτή τη φορά, το sound check μια φορά γίνεται και «-Ανεβείτε στις αίθουσες» ορίζει εμπνευσμένα και πια χαλαρωμένος, σηκώνοντας παράλληλα και το δεξί του χέρι σε έκταση για αρκετά δευτερόλεπτα, ενώ το αριστερό μουντζώνει τη γη, όμοιος με περιδινούμενο Δερβίση του τάγματος των Μπεκτασήδων λίγο πριν τη μέθεξη ή και σαν τον Κεμάλ Ατατούρκ αγαλματένιο πάνω στ' άλογο να δείχνει προς Δυσμάς.

Μέσα στην αίθουσα περιμένει ήδη όρθια και όχι καθιστή στην έδρα της η κυρία Μελισσάνθη Κάπως - Έτσι. Κάπως το πατρικό, Έτσι το συζυγικό. Απόφοιτος του Κλασσικού Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Φιλολόγος, αυτή δηλαδή που εξ ορισμού αγαπάει τον Λόγο, απέχουσα από την εκπαιδευτική διαδικασία κατά το τρέχον σχολικό έτος που πλέον βρίσκεται πλησίον της λήξης του με άδεια εγκυμοσύνης, καπάκι μητρότητας, έπειτα λοχείας, μετά κανονικής, κατόπιν αναρρωτικής, ύστερα εκπαιδευτικής κι ό,τι άλλο υπήρχε διαθέσιμο σε άδεια τέλος πάντων μέχρι να εκπνεύσει η σχολική χρονιά, με σγουρό μαλλί τύπου Σοφίας Σακοράφα, της πρωταθλήτριάς μας στον ακοντισμό, με πλεκτή από μουλινέδες τσάντα-ταγάρι, μουλινέδες πολύχρωμους και με χτυπητά όλα τα βασικά χρώματα, ινδικά φουστάνια και ως γκόμενα σαύρα, η οποία εκφωνεί αργά και καθαρά, απελπιστικά εκνευριστικά για τα πειραγμένα νεύρα του Μάκη του Μπουλντού, το θέμα. Η διατύπωσή του είναι στεγνή, σαφής και λιτή, όμοια με ανακοίνωση του ΚΚΕ που καταδικάζει την ΕΟΚ, το ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο σε φεστιβάλ της ΚΝΕ Οδηγητή στην Παραλία δίπλα από την Ποδηλατούπολη κάθε Σεπτέμβρη):

«Περιγράψτε με σαφήνεια και περιορισμένη έκταση μια χειμωνιάτικη μέρα που θα σας μείνει αζέχαστη. Αιτιολογήστε τους λόγους που την κάνουν αζέχαστη».

«-Ήνάθεμά σε, βλαμμένη, κοίτα θέμα που 'βαλε, Ιούλιο μήνα», βρίζει και μονολογεί ο Μάκης ο Μπουλντού. Όμως, κάπου αμυδρά στο Φροντιστήριο έχει ακούσει ότι οι απαντήσεις, λέει, ενός θέματος, όλα τα δεδομένα, αλλά μαζί και τα ζητούμενα, λέει, βρίσκονται στην εκφώνηση. Γι' αυτό χρειάζεται, λέει, να διαβάσει ο μαθητής ξανά και ξανά προσεκτικά την εκφώνηση, λέει, να την κάνει λιανά, λέει, να την κάνει κτήμα του, λέει, να την σπάσει σε περιόδους και εκεί θα βρει, λέει, τις απαντήσεις που ψάχνει, λέει. Άντε να δούμε, λέει.

«-Όταν λέτε περιορισμένη έκταση, πόσο περιορισμένη εννοείτε, κυρία;», ρώτησε όλο γαλιφιά η Ρούλα, Ρούλα από το Ζαχαρούλα, με τις μελιτζανόσχημες σα μελιτζάνες τσακόνικες, όχι φλασκές, βυζάρες.

«-Τρεις το πολύ σελίδες, κούκλα μου», απάντησε γλυκά, σιροπιαστά, κανταϊφόρα η Μελισσάνθη Κάπως - Έτσι.

«-Για να μη διορθώνεις και πολλές ώρες, παλιοχαμούρα», ρούφηξε το θυμό του ο Μάκης και συνέχισε στην παρακάτω περίοδο, αυτήν που άρχιζε με το ρήμα *αιτιολογώ* στο δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής έγκλισης.

«- *Αιτιολογείστε*, άρα, θέλει μόνο αιτίες, δηλαδή αίτια που μας λένε και στο Φροντιστήριο, οπότε αφού υπάρχει αίτιο, θα υπάρχει και αποτέλεσμα», συνεχίζει την πυθαγόρειο σκέψη του ο Μάκης ο Μπουλντού, «-και πού είναι το αποτέλεσμα; Να 'το, φαρδύ πλατύ μπροστά μας, *'...που την κάνουν αζέχαστη...*', και γαμώ τη σκέψη, αυτή στη Γερμανία πρέπει να σπούδασε Φιλολογία, όχι προτεστάντρια, καλβινίστρια του κερατά είναι η προνύμφη», κοινώς κάμπια, ολοκληρώνει σκεπτόμενος ο Μάκης ο Μπουλντού.

Του κάκου βασανίζεται, διότι ξάφνου ο Μάκης ο Μπουλντού σηκώνει απότομα το κεφάλι του, παίρνει μια βαθύτατη ανάσα, ένα μειδίαμα εμφανίζεται στο μελαψό πρόσωπο, όχι, η ασπιρίνη κι η σοκολάτα δεν θα του χρειαστούν, σήμερα τουλάχιστον.

«-Μωρή Μελισσάνθη Κάπως - Έτσι, θα σε σκίσω κι εξαιτίας μου ούτε και του χρόνου θα διδάξεις γιατί πάλι γκαστρωμένη θα 'σαι, το 'χω το θέμα, το παίζω στα δάχτυλα και το βάζω μεχρι και στο τσεπάκι του Λυκειάρχη».

Και σκύβει κι αρχίζει να γράφει με μια κυβίστηση του δεξιού του καρπού στο λευκό σαν το χιόνι χαρτί, ακάθεκτος, μονορούφι, απνευστί. Το πρώτο μισάωρο περνάει κι ο Μάκης ο Μπουλντού δεν έχει σηκώσει κεφάλι. Στη μια ώρα ζητάει δεύτερο στυλό γιατί το μελάνι του δικού του έχει ήδη τελειώσει. Στη μιάνμιση ώρα αρχίζει να συμβουλευεται το ρολόι του για να δει πόσος χρόνος του έχει απομείνει. Οι συμμαθητές του που προσπαθούσαν προηγουμένως στο προαύλιο να τον εμπυχώσουν, έχουν ήδη παραδώσει κόλλες, τώρα είναι έξω κι απορούν:

«-Ρε σεις, μας δούλευε, μάλλον αυτό το θέμα έπεσε σαν SOS στο Φροντιστήριό του», σκέφτονται, στις δυο υποχρεωτικές ώρες τα υπόλοιπα θρανία αδειάζουν, τρεις ώρες είναι ο μέγιστος χρόνος παραμονής στις αίθουσες, στις δυόμισι ώρες τα περισσότερα παιδιά είναι στην αυλή και στιχουργούν ρυθμικά σε ιαμβικό τετρασύλλαβο της κερκίδας:

*«Δώστε του κόλλες,
Πάρα πολλέέέέές κόλλες
Μη και κάνει ντούούούού
Ο Μάκη-Μάκης ο Μπουλντού»*

Ο Μάκης τα ακούει όλα από τα ανοιχτά παράθυρα και χαμογελάει. Δεν έχει όμως χρόνο για τέτοια αυτή τη μεγάλη στιγμή. Ελέγχει πόσες κόλλες αναφοράς του απομένουν λευκές. Στις τρεις ώρες παρά κάτι ψιλά λεπτά η έγκριτος απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής, το απαύγασμα του φιλοσοφημένου κόσμου της Λούφας Μελισσάνθη Κάπως - Έτσι εισέρχεται της αιθούσης όπου γράφει ο Μάκης ο Μπουλντού κρατώντας όλες τις εκθέσεις των υπολοίπων τεσσάρων τμημάτων, περίπου εκατόν είκοσι εκθέσεις στο χέρι και βλέποντας τον Μάκη τον Μπουλντού να γράφει ακόμα, δαγκώνει τα χείλια της και σκέφτεται ότι αυτός ο τσόγλανος θα της

φάει από μόνος του όλο το Σαββατοκύριακο στις παρατηρήσεις πούλα διορθώσεις πούλα καλλολογικά στοιχεία, είχε σκοπό τις τριάντα τουλάχιστον να τις ξεπετάξει ως συνήθως πάνω στο λεωφορείο της επιστροφής για το σπίτι.